

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ ÜÇÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN COĞRAFYA DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Hilmi DEMİRKAYA*
Kenan ARIBAŞ**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Sosyal Bilgiler Eğitimi 3. Sınıf öğrencilerinin coğrafya dersine yönelik tutumlarını belirlemektir. Öğrencilerin coğrafyaya yönelik tutumlarını belirlemek için hazırlanan ve 30 maddeden oluşan coğrafya tutum ölçeği, Burdur Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinden 160 kişiye uygulanmıştır. Sosyal Bilgiler öğrencilerinin coğrafyaya yönelik tutumları genelde olumludur. Öğrencilerin coğrafyaya karşı tutumlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Buna karşın, Sosyal Bilgiler Öğrencilerinin coğrafyaya yönelik tutumlarının I. Öğretim ya da II. Öğretimde öğrenim görmelerine göre farklılaştığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafyaya yönelik tutum, sosyal bilgiler eğitimi, cinsiyet, öğretim türü

ABSTRACT

The purpose of this study is to investigate the attitudes of the third year students at the preservice Social Studies Education Department towards geography course. A 30 – item geography attitude scale prepared to find out students' attitudes towards geography course is administrated to 160 third year students at the Preservice Social Studies Education Department of the Faculty of Burdur Education. It is found out that attitudes of the students at the Preservice Social Studies Education towards geography are generally positive. There is no significant gender differences found between male and female students' attitudes towards geography. Nevertheless, there is a significant difference in students' attitudes with respect to the type of the teaching programme (primary programme or secondary programme).

Keywords: Attitudes toward geography, social studies education, gender, teaching program

GİRİŞ

Coğrafya derslerinin ülkemizde ilk ve ortaöğretim kurumlarında giderek sevimsiz bir hâl aldığı herkes tarafından bilinmektedir. Coğrafya, kendisini bugünkü duruma getirenler tarafından yanlış kavranıldığı ve bunun sonucu olarak da yanlış anlatıldığı için önemli sorunlarla karşı karşıya bulunmaktadır. Pekçok insan coğrafyayı, istatistikî bilgiler ve kuru bilgiler yığını olarak görmektedir. Coğrafya, Türkiye'nin en yüksek dağı, en uzun akarsuyu, en büyük şehri, en küçük bölgesi gibi bilgilerden ibaretmiş gibi görülebilmektedir (Şahin, 2001, 16,17). Bu yüzden, öğrencilerin büyük bir kısmı coğrafya dersine ilgisiz kalmakta, ondan çekinmekte ve başarısız olmaktadır. Öğrencilerin bir dersten başarılı olmalarını etkileyen faktörlerden biri, bizzat öğrencilerin iyi çalışma tutum ve alışkanlıklarına sahip olup olmamalarıdır (Küçükahmet, 2000). Öğrencilerin başarıları üzerinde etkili olan en önemli faktörlerden birisi de

* Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi

** Yrd. Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi

coğrafya öğretmenlerinin coğrafya dersine yönelik tutum, davranış ve inançlarıdır (Peker, 2003,158). Eğitim sürecinden geçen bireyin davranışlarında bir değişimin olması beklenmektedir. Eğitim yoluyla bireyin amaçları, bilgileri, davranışları ve tavırları değişmektedir. Eğitim sürecine giren bireyde bu değişikliklerin olumlu yönde olması beklenir (Demirel, 1999). Tutum, belirli nesne, durum, kurum, kavram ya da diğer insanlara karşı öğrenilmiş, olumlu ya da olumsuz tepkide bulunma eğilimidir (Tezbaşaran, 1997, 1).

Coğrafya, öğrencilerin öğrenmeleri gerekli olan en önemli dersler arasında yer almaktadır. Ancak, birçok öğrenci coğrafya dersine karşı isteksiz kalmakta ya da başaramama kaygısı yaşamaktadır. Okullarda coğrafya dersi, öğrenilmesi zor olan dersler arasında gösterilmektedir. Öğrencilerin coğrafya öğrenmeye yönelik kaygılarını etkileyen durumsal, bireysel ve kişiliksel nedenler bulunmaktadır. Coğrafya öğretiminde kullanılan yöntemler ve coğrafi kavramlar, coğrafya ile ilgili durumsal sebeplerdir. Bireylerin psikolojik ve duygusal özellikleri, kişiliksel sebepler arasında yer almaktadır. Bütün eğitimciler tarafından kabul edilmektedir ki, coğrafya ile ilgili olumlu tutuma sahip olan bir öğrencinin, coğrafyaya karşı olumsuz tutum içinde olan öğrenciye göre daha başarılı olacağı bir gerçektir. Coğrafya dersine yönelik tutumun öğrencilerin coğrafya başarılarını açıklamada önemli bir rol oynadığını gösteren birçok araştırma yapılmıştır.

Bu çalışmada öğrencilerin coğrafya dersine yönelik tutumları, öğrencilerin coğrafyaya yönelik tutumlarında gerçekten sorun olup olmadığı, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören öğrencilerin cinsiyetleri ile coğrafya dersine yönelik tutumları ve 1. Öğretim – 2. Öğretim öğrencilerinin coğrafyaya yönelik tutumları arasındaki ilişki incelenmiştir. Problem cümlesi aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

1. Sosyal Bilgiler Eğitimi 3. sınıf öğrencilerinin coğrafya dersine yönelik tutumları nasıldır?
2. Sosyal Bilgiler Eğitimi 3. sınıf öğrencilerinin coğrafya dersine yönelik tutumları, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Sosyal Bilgiler Eğitimi 3. sınıf öğrencilerinin coğrafya dersine yönelik tutumları, öğretim türüne (1. Öğretim, 2. Öğretim) göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırmada kullanılan veriler, örnekleme alınan öğrencilere araştırmacı tarafından geliştirilen Likert türü coğrafya tutum ölçeği uygulanarak elde edilmiştir. 30 maddeden oluşan bir tutum ölçeği hazırlanarak, 2003-2004 öğretim yılının Mayıs ayında Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören 78 birinci öğretim, 82 ikinci öğretim olmak üzere toplam 160 kişiye uygulanmıştır. Coğrafya tutum ölçeğinin güvenilirliğini belirlemek için, hazırlanan ölçek maddeleri 100 Sosyal Bilgiler Eğitimi Öğrencisine uygulanmış ve yapılan analizler sonucunda güvenilirlik katsayısı Cronbach Alpha değeri 0,92 bulunmuştur.

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi

Öğrencilerin coğrafya dersine yönelik tutumları ile ilgili verilerin analizinde frekans(f), yüzde(%) ve aritmetik ortalama(\bar{x}) değerleri kullanılmış, öğrencileri coğrafya tutum puanları ile cinsiyetleri ve öğretim türü arasındaki ilişki ise ilişkisiz (Bağımsız) örneklem t-testi (Independent Samples t-test) ile analiz edilmiştir. T-testi, deneklerin ya da katılımcıların iki ayrı alt gruptan sadece birinde bulunmasını ve orada ölçülmesini gerektiren tek faktörlü gruplararası desenler için uygun bir işlemdir (Büyüköztürk, 2003, 40).

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuş ve tablolara göre yorumlanmıştır.

Coğrafya Dersine Yönelik Tutumlar

Sosyal bilgiler Eğitimi üçüncü sınıf öğrencilerinin coğrafya dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla coğrafya tutum ölçeği uygulanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevapların tutum ölçeğindeki cevap seçeneklerine göre dağılımları, frekans, yüzde ve aritmetik ortalamaları alınarak analiz edilmiş, öğrencilerin verdikleri cevapların, cevap kategorilerine göre frekans, yüzde ve aritmetik ortalamaları tablo 1’de verilmiştir.

Anket maddelerinin incelenmesi sonucunda, anket maddelerinden 1,3,5,7,9,11,13,15,17,19,21,23,25,27,29. maddeler olumlu, buna karşılık 2,4,6,8,10,12,14,16,18,20,22,24,26,28,30. maddeler olumsuz tutum maddeleri olarak tespit edilmiştir. Araştırmada kullanılan tutum ölçeğindeki her bir madde için verilen cevaplar “tamamen katılıyorum=5”, “katılıyorum=4”, “kararsızım=3”, “katılmıyorum=2”, “hiç katılmıyorum=1” şeklinde puanlanmış, veriler girildikten sonra olumsuz maddelerdeki puanlar “tamamen katılıyorum=1”, “katılıyorum=2”, “kararsızım=3”, “katılmıyorum=4”, “hiç katılmıyorum=5” olarak değiştirilmiş ve bu puanlamaya uygun şekilde aritmetik ortalama değerleri tespit edilmiştir.

1. Sosyal Bilgiler Eğitimi 3. Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Dersine Yönelik Tutumları Nedir?

Tablo 1. Öğrencilerin Coğrafya Dersine Yönelik Tutumlarının Frekans, Yüzde ve Aritmetik Ortalama Değerleri

Tutum Ölçeği Maddeleri	Cevap Seçenekleri										- x
	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katkılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1. Coğrafya dersinden hoşlanırım.	78	48,8	68	42,5	9	5,6	5	3,1	-	-	4,4
2. Coğrafya dersi bana çekici gelmiyor.	66	41,3	74	46,3	9	5,6	10	6,3	1	,6	4,2
3. Coğrafya öğrenmek, alanı ne olursa olsun her öğrenci için önemlidir.	78	48,8	66	41,3	11	6,9	4	2,5	1	,6	4,4
4. Çevremdeki insanlar, coğrafyanın önemli bir ders olduğunu düşünmüyorlar.	25	15,6	66	41,3	30	18,8	33	20,6	6	3,8	3,4
5. Coğrafya öğretmenliği, sahip olmak istediğim en önemli meslektir.	21	13,1	48	30,0	52	32,5	33	20,6	6	3,8	3,3
6. İleride coğrafya ile ilgili bir meslek seçmeyi düşünmüyorum.	34	21,3	62	38,8	36	22,5	13	8,1	15	9,4	3,5
7. Coğrafya dersinin eğlenceli geçmesinde öğretmenin sınıf içindeki tutum ve performansı etkilidir.	121	7,6	27	16,9	3	1,9	3	1,9	6	3,8	4,6
8. Coğrafya derslerinin sıkıcı geçmesinin nedeni öğretmenlerdir.	9	5,6	35	21,9	20	12,5	48	30,0	48	30,0	2,4
9. Sık sık bulutlara bakıp, hava durumu tahmini yapmaktan hoşlanırım.	22	13,8	67	41,9	17	10,6	43	26,9	11	6,9	3,3
10. Coğrafya dersinde öğrendiklerimi günlük yaşantımda kullanabileceğimi düşünmüyorum.	67	41,9	53	33,1	8	5,0	16	10,0	16	10,0	3,9

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi

11. Bitki ve hayvanlar da insanlar kadar yaşama hakkına sahiptir.	109	68,1	38	23,8	3	1,9	5	3,1	5	3,1	4,5
12. İnsanoğlu, doğal çevreyi acımasızca yok etmektedir.	6	3,8	4	2,5	7	4,4	46	28,8	97	60,6	1,6
13. Televizyonda hava durumu raporlarını sık sık izlerim.	40	25,0	74	46,3	18	11,3	20	12,5	8	5,0	3,7
14. Televizyonda coğrafya ile ilgili yayınları izlemekten sıkılırım.	46	28,8	77	48,1	13	8,1	14	8,8	10	6,3	3,8
15. Okul hayatım boyunca coğrafya dersleri almak isterim.	40	25,0	73	45,6	21	13,1	13	8,1	13	8,1	3,7
16. Mümkün olsa coğrafya dersi yerine başka bir ders alırdım.	60	37,5	67	41,9	14	8,8	9	5,6	10	6,3	4,0
17. Coğrafya dersinde öğrendiğim bilgileri çevremdeki insanlara anlatmaktan zevk alırım.	49	30,6	85	53,1	9	5,6	9	5,6	8	5,0	4,0
18. Coğrafya derslerinden bir şey anlamıyorum, bu yüzden coğrafya öğrenmek istemiyorum.	75	46,9	64	40,0	6	3,8	3	1,9	12	7,5	4,2
19. Coğrafya dersi uygulama (arazi) gezilerine katılmaktan zevk alırım.	80	50,0	56	35,0	8	5,0	7	4,4	9	5,6	4,2
20. Doğa ile başbaşa olacağım bir mesleğe sahip olmak istemem.	63	39,4	65	40,6	15	9,4	12	7,5	5	3,1	4,1
21. Coğrafya derslerine gireceğim saati dört gözle beklerim.	16	10,0	73	45,6	35	21,9	24	15,0	12	7,5	3,4
22. Coğrafya dersine girerken büyük bir isteksizlik duyarım.	44	27,5	81	50,6	12	7,5	15	9,4	8	5,0	3,9
23. Coğrafya dersi ile ilgili araştırmaları sıkılmadan zevkle yaparım.	34	21,3	78	48,8	25	15,6	16	10,0	7	4,4	3,7

Hilmi DEMİRKAYA - Kenan ARIBAŞ

24. Coğrafya dersine mecbur olduğum için çalışırım.	45	28,1	77	48,1	16	10,0	15	9,4	7	4,4	3,9
25. Diğer derslere göre coğrafyaya daha çok severek çalışırım.	31	19,4	75	46,9	16	10,0	26	16,3	12	7,5	3,5
26. Coğrafya dersine sadece sınıf geçmek için çalışırım.	55	34,4	72	45,0	7	4,4	14	8,8	12	7,5	3,9
27. Harita, küre ve diğer öğretim materyalleri kullanılarak işlenen coğrafya derslerinde daha iyi öğreniyorum.	101	63,1	38	23,8	1	,6	7	4,4	13	8,1	4,3
28. Coğrafya konularını öğrenmek çok kolay olduğu için derslerde çeşitli öğretim araç ve gereçlerinin kullanılması gereksizdir.	90	56,3	49	30,6	3	1,9	5	3,1	13	8,1	4,2
29. Coğrafya dersi ile günlük yaşam arasında ilişki kurmak beni mutlu ediyor.	70	43,8	62	38,8	7	4,4	10	6,3	11	6,9	4,1
30. Coğrafya ile ilgili konularla uğraşmak beni sıkıyor.	73	45,6	63	39,4	6	3,8	8	5,0	10	6,3	4,1

Olumlu tutum maddeleri incelendiğinde; öğrencilerin olumlu maddelerden en yüksek ortalama puanı ($\bar{x}=4,6$) 7. maddeye verdikleri görülmektedir. 7. maddede, öğrencilerin %92,5'inin olumlu seçenekleri işaretleyerek, coğrafya dersinin eğlenceli geçmesinde öğretmenin sınıf içindeki tutum ve performansının etkili olduğunu belirttikleri, %5,7'sinin olumsuz seçenekleri işaretledikleri ve %1,9'unun kararsız kaldıkları görülmektedir. Birinci madde incelendiğinde; öğrencilerin %91,3'ünün olumlu seçenekleri seçerek, coğrafya dersinden hoşlandıklarını ifade ettikleri, %3,1'inin olumsuz seçenekleri işaretledikleri ve %5,6'sının kararsız oldukları görünmektedir. 11. maddede, öğrencilerin %91,9'u olumlu seçenekleri tercih ederek bitki ve hayvanların da insanlar kadar yaşama hakkına sahip olduklarını ifade etmişler, öğrencilerin %6,2'si olumsuz seçenekleri seçmiş ve %1,9'u bu konuda kararsız kalmışlardır. Bu maddeye verilen cevaplardan da anlaşılacağı gibi araştırmaya katılan öğrencilerin Gardner'in (1999) geliştirdiği çoklu zeka kuramındaki Doğacı zekalarının olumlu yönde olduğu ortaya çıkmaktadır. 21. maddede, öğrencilerin %55,6'sı olumlu seçenekleri seçerek coğrafya dersine girecekleri ders saatini dört gözle beklediklerini belirtmişler, %22,5'i olumsuz seçenekleri tercih

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi

etmişler, %21,9'u ise kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. 25. maddede, öğrencilerin %66,3'ünün olumlu seçenekleri işaretleyerek diğer derslere göre coğrafyaya daha çok severek çalıştıklarını ifade etmişler, %24,8'i olumsuz seçenekleri seçmişler, %10,0'u ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

Olumsuz tutum maddeleri incelendiğinde; olumsuz maddelerden 2, 18 ve 28. maddelere en yüksek ortalama puan ($\bar{x}=4,2$) verildiği ortaya çıkmaktadır. Bu maddelerden 2. maddede, öğrencilerin %87,6'sının olumlu seçenekleri işaretledikleri ve "coğrafya dersinin kendilerine çekici geldiğini" ifade ettikleri, %6,9'unun olumsuz seçenekleri seçtikleri, %5,6'sının ise kararsız oldukları görülmektedir. 18. maddede; öğrencilerin %86,9'unun olumlu seçenekleri seçerek coğrafya dersi öğrenmek istedikleri, %6,1'inin olumsuz seçenekleri işaretledikleri, %3,8'inin ise kararsız kaldıkları görülmektedir. Olumsuz maddeler içinde en düşük ortalama puan ($\bar{x}=1,6$) 12. maddeye verilmiştir. 12. maddede; öğrencilerin %6,3'ü insanların doğal çevreyi acımasızca tükettiğini düşünürken, %89,4'ü bu düşünceye katılmamakta ve %4,4'ü kararsız olduklarını ifade etmektedirler.

Olumsuz tutum maddelerine verilen cevaplar coğrafyadan hoşlanma, coğrafyayı sevme ile ilgili olumlu tutum maddelerine verilen cevaplarla paralellik arz etmektedir. Diğer olumsuz tutum maddeleri incelendiğinde; 10. maddede, öğrencilerin %75,0'inin coğrafya dersinde öğrendiklerini günlük yaşantılarında kullanabileceklerini düşünürken, %20'sinin kullanamayacaklarını düşünmeleri, bu durumun coğrafya dersleri işlenirken uygulamaya yeterince önem verilmemesinden kaynaklanabileceğini göstermektedir. Yine 8. maddede; "coğrafya dersinin sıkıcı geçmesinin nedeni öğretmenlerdir" ifadesine öğrencilerin %27,5'inin olumlu, %60'ının ise olumsuz yaklaştıkları görülmektedir. Bu maddede olumsuz seçeneklerin bu kadar fazla tercih edilmesinin nedeni coğrafya öğretmenlerinin derslerde öğrencileri teşvik edici farklı yöntemlere ağırlık vermemelerinden kaynaklanabilir.

Olumlu ve olumsuz tutum maddeleri incelendiğinde; öğrencilerin yaklaşık %85'inin coğrafya dersini sevdiğini, coğrafya ders ve sınavlarından çekinmedikleri, buna karşılık coğrafyaya daha fazla zaman ayırma ve öğretmenlerin dersi çekici hale getirmeleri dışında genelde coğrafyaya karşı olumlu bir tutum sergiledikleri söylenebilir.

2. Sosyal Bilgiler Eğitimi 3. Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Dersine Yönelik Tutumları, Cinsiyete Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte midir?

Tablo 2. Coğrafya dersine yönelik tutum ölçeği puanlarının cinsiyete göre t-testi sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	P
Kız	72	113,47	17,93	158	,439	,662
Erkek	88	114,69	17,16			

Sosyal Bilgiler Eğitimi öğrencilerinin coğrafyaya yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t_{(158)} = ,439$, $p > .01$]. Cinsiyete göre tutumlarda bir farklılık yoktur. Bu bulgu, coğrafya dersine yönelik tutumlar ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı şeklinde de yorumlanabilir.

3. Sosyal Bilgiler Eğitimi 3. Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Dersine Yönelik Tutumları, Öğretim Türüne (I. Öğretim – II. Öğretim) Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte midir?

Tablo 3. Coğrafya dersine yönelik tutum ölçeği puanlarının öğretim türüne göre t-testi sonuçları

Öğretim Türü	N	\bar{X}	S	sd	t	P
I. Öğretim	78	117,00	14,69	158	2,037	,043
II. Öğretim	82	111,42	19,45			

Sosyal Bilgiler Eğitimi 3. sınıf öğrencilerinin coğrafya dersine yönelik tutumları öğretim türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t_{(158)} = 2,037$, $p < .01$]. I. Öğretim öğrencilerinin coğrafya dersine yönelik tutumları ($\bar{x} = 117,00$), II. Öğretim öğrencilerine ($\bar{x} = 111,42$) göre daha olumludur. Bu bulgu, coğrafya dersine yönelik tutumlar ile öğretim türü arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu şeklinde de yorumlanabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgular, Sosyal Bilgiler Eğitimi 3. sınıf öğrencilerinin büyük bir kısmının coğrafya dersine yönelik olumlu tutum içinde olduklarını göstermektedir. Öğrencilerin coğrafya dersine yönelik tutumlarını olumsuz yönde etkileyen en önemli hususlar; öğretmenlerin ders içerisindeki tutum ve performansları, derslerde yeterli teknolojik araç ve gereçlerin kullanılmaması v.b. olarak tespit edilmiştir.

Bu durumda, Sosyal Bilgiler Eğitimi öğrencilerinin coğrafya derslerine giren öğretim elemanlarının derslerinde araç-gereç kullanımından azâmi ölçüde yararlanmaları ve yeniliklere uyum sağlamaları önerilebilir. Öğrencilerin coğrafya dersine yönelik tutum ölçeği puanlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı tespit

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi

edilmiştir. Yani, cinsiyet Sosyal Bilgiler Eğitimi öğrencilerinin coğrafyaya yönelik tutumları üzerinde belirleyici bir faktör olarak görülmemektedir.

Öğrencilerin coğrafya dersine yönelik tutum ölçeği puanlarının öğretim türüne göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Yani, Sosyal Bilgiler Eğitimi 3. sınıf öğrencilerinin I. Öğretim ya da II. Öğretimde öğrenim görmeleri coğrafya dersine yönelik tutumlarını belirlemede etkili bir faktör olarak görülebileceği ortaya çıkmıştır. Bu durum, muhtemelen ağır ders yükü olan öğretim elemanlarının I. Öğretim derslerinde yorulduktan sonra, II. Öğretim öğrencilerinin derslerinde verim ve etkiliklerini kaybetmelerinden kaynaklanmaktadır. Coğrafya dersi ile günlük yaşantı arasında sıkı bir bağ kurulabilirse, coğrafya dersi başarısı ve coğrafyaya yönelik tutumlarda büyük bir artış olacağı öngörülmektedir. İlköğretim, lise ve üniversitelerin çeşitli fakülte ve bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin coğrafyaya yönelik tutumları belirlenirse, öğrencilerin coğrafya başarısını artırmak için daha somut önerilerde bulunulabilir.

Öğrencilerin coğrafyaya yönelik tutumlarını etkileyen faktörler ilköğretimin birinci kademesine kadar uzanabilmektedir. Örgün öğretim sürecinde öğrencilere ilk coğrafya eğitimini verenler sınıf öğretmenleri olmaktadır. Bu yüzden, öğrencilerin coğrafyaya yönelik tutumları büyük ölçüde bu dönemlerde şekillenmeye başlamaktadır. Dolayısıyla, sınıf öğretmenliği programına gelen öğrencilere coğrafya dersleri verilirken bu durumların göz önünde bulundurulması ve buna yönelik araştırmaların yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Büyüköztürk, Ş. (2003) *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Geliştirilmiş 3. Baskı, , Ankara: Pegem Yayıncılık
- Demirel, Ö. (1999) *Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Pegem Yayıncılık
- Gardner, H. (1999) *The Disciplined Mind: What all Students Should Understand*. New York: Simon and Schuster,
- Küçükahmet, L. (2000) *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Peker, M. (2003) Lise 2. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Dersine Yönelik Tutumları ve Başarıları Arasındaki İlişki. *Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:14, Sayfa 158.
- Şahin, C. (2001) *Türkiye’de Coğrafya Öğretimi (Sorunlar-Çözüm Önerileri)*. Ankara: Gündüz Eğitim Yayıncılık.
- Tezbaşaran, A. (1997) *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları, İkinci Baskı.